

Історичні нариси

УДК 616.83-089:061.6:93(477):008.05

Науково-організаційний відділ Інституту нейрохірургії ім.акад. А.П.Ромоданова АМН України

Пауко Я.В., Сапон М.А., Никифорова А.М.

Інститут нейрохірургії ім. акад. А.П. Ромоданова АМН України, м. Київ, Україна

Основні напрями і форми роботи науково-організаційного відділу (НОВ) Інституту нейрохірургії ім. акад. А.П. Ромоданова АМН України постійно вдосконалювалися і змінювалися у міру зростання організаційної ролі Інституту у розвитку нейрохірургічної допомоги населенню України. За участю відділу створено розвинену мережу нейрохірургічних відділень в усіх областях і багатьох великих містах України, успішно діє система підготовки науково-педагогічних кадрів і висококваліфікованих спеціалістів у суміжних медичних галузях в межах постійно діючих курсів стажування та інформації.

Здійснюється щорічний аналіз показників діяльності нейрохірургічних відділень України. Розроблені рекомендації щодо розвитку спеціалізованої нейрохірургічної допомоги населенню України. Налагоджене ефективне впровадження найважливіших результатів наукових розробок Інституту: видаються тематичні наукові збірники, методичні рекомендації та інформаційні листи, систематично проводяться наукові конференції, з'їзди, науково-практичні семінари нейрохірургів України.

До складу НОВ входить редакція «Українського нейрохірургічного журналу». З дня його створення у 1995 р. вийшло друком 28 номерів (з них під назвою «Бюлетень Української Асоціації Нейрохірургів» — 8, «Український нейрохірургічний журнал» — 20), 15 методичних рекомендацій, 2 монографії, 4 збірника матеріалів з'їздів.

Ключові слова: науково-організаційний відділ (НОВ), Інститут нейрохірургії, Українська асоціація нейрохірургів, Український нейрохірургічний журнал.

Сьогодні НОВ є структурним підрозділом Інституту, функціональні обов'язки якого формуються на основі «Положення про науково-організаційний відділ Інституту Академії медичних наук України», затвердженого президентом АМН України 23.12.93 та «Плану спільної організаційно-методичної роботи Інституту нейрохірургії ім. акад. А.П. Ромоданова АМН України з Головним управлінням організації медичної допомоги і страхової медицини МОЗ України», який щорічно поновлюється і затверджується заступником міністра охорони здоров'я України.

Основними напрямками діяльності НОВ є:

- укладання договорів та контрактів з органами та установами охорони здоров'я, громадськими та комерційними організаціями про співпрацю з питань організації спеціалізованої нейрохірургічної допомоги хворим, яким це показано в умовах Інституту, та впровадження наукових розробок з надання організаційно-методичної допомоги;

- відбір пропозицій для включення до республіканського реєстру нововведень та контроль за їх впровадженням (разом з науковою частиною);

- організація рецензування, затвердження на вченій Раді Інституту інформаційно-методичних матеріалів з впровадження нововведень (методичних рекомендацій, рекомендацій з використання медичних технологій, інформаційних листів, рекламних проспектів тощо), а також підготовка їх до видання;

- організація розгляду, рецензування та затвердження методичних документів профільних медичних установ, підпорядкованих Інституту як головній установі в Україні;

- організація роботи курсів інформації та стажування лікарів на базі Інституту;

- організація науково-практичних конференцій, семінарів, нарад тощо;

- співпраця з організаційними комітетами виставок досягнень медичної науки, відбір та підготовка експонатів, рекламних матеріалів та ін.;

- співпраця з засобами масової інформації (газети, журнали, телебачення та ін.) з питань інформування населення про нові медичні технології та теоретичні розробки в галузі нейронаук;

- організація пропаганди наукових та медичних знань серед населення (за погоджен-

ням з центрами здоров'я — республіканським і міським);

- підготовка щорічних звітів про впровадження наукових пропозицій Інституту (в клініках Інституту та інших медичних установах), їх затвердження вченою радою та направлення до Управління лікувально-профілактичної та організаційно-методичної роботи АМН України;

- співпраця з питань організаційно-методичної роботи з управліннями АМН України;

- підготовка пропозицій (разом з Головним нейрохірургом і Головним дитячим нейрохірургом МОЗ України), узгодження і реалізація щорічного плану спільної організаційно-методичної роботи з профільними управліннями МОЗ України;

- збір звітів про діяльність нейрохірургічних закладів, складення загального звіту по Україні та підготовка аналітичних оглядів про стан і тенденції розвитку нейрохірургічної служби України;

- участь у заходах АМН і МОЗ України щодо перевірки та ліцензування установ мережі нейрохірургічної служби України;

- проведення співробітниками відділу наукових досліджень з питань організаційної роботи в нейрохірургії, розробки нових медичних технологій та засобів або співучасть у наукових дослідженнях, які здійснюються в інших відділах Інституту та інших закладах АМН та МОЗ України.

З часу створення в складі Київського психоневрологічного інституту нейрохірургічної клініки, а в подальшому — після реорганізації його у Київський науково-дослідний інститут нейрохірургії (1950 р.) організаційно-методична робота є одним з найважливіших напрямків діяльності головної нейрохірургічної установи України.

На першому етапі (до 1950 р.) організаційно-методична робота, здійснювана під керівництвом професора О.І.Арутюнова, була спрямована, насамперед, на формування та розвиток нейрохірургічних закладів України, підготовку кадрів нейрохірургів, забезпечення нейрохірургічної допомоги значному контингенту хворих з наслідками травми, отриманої в роки Великої Вітчизняної війни.

В подальшому основні напрямки і форми роботи НОВ постійно розширювались і вдосконалювались у міру зростання ролі Інституту нейрохірургії в організації нейрохірургічної допомоги населенню України.

В різні роки керівництво НОВ здійснювали ст. наук. співроб. Андрій Петрович Ромоданов (1950–1953), канд. мед. наук Юрій Миколайович Квітницький-Рижов (1954–1956), канд. мед.

А.П.Ромоданов

наук Яків Ісаакович Файнзільбер (1957–1959), канд. мед. наук Марк Карлович Хорець-Бротман (1960–1976), доктор мед. наук Павло Олексійович Пронзев (1977–1985), канд. мед. наук Микола Петрович Гук (1986–1988), доктор мед. наук Ярослав Володимирович Пацко (1989–2000), канд. мед. наук Микола Анатолійович Сапон (2001 і до теперішнього часу).

Першим керівником НОВ (з 1950 по 1953 р.) був Андрій Петрович Ромоданов, блискучий хірург і вчений, талановитий організатор.

Діяльність відділу на той час була спрямована на збільшення кількості нейрохірургічних відділень в Україні, навчання молодих нейрохірургів, впровадження наукових досягнень світової нейрохірургії та власних наукових розробок в діяльність нейрохірургічних закладів України. Розвиток української нейрохірургічної думки спонукав до виходу 1955 р. першої збірки наукових праць співробітників Інституту «Проблеми нейрохірургії», підготовка якої проведена співробітниками НОВ. Надалі вона стала щорічним виданням і до 1992 р. виходила під назвою «Нейрохірургія».

Про Андрія Петровича Ромоданова написано багато, проте, на нашу думку, краще всього це вдалося відобразити член-кор. АМН України професору В.І. Цимбалюку у книзі «А.П. Ромоданов».

Народився А.П. Ромоданов у 1920 р. Доктор мед. наук (1963), професор, заслужений діяч науки (1964), лауреат Державної премії України (1978) і премії ім. М.Н.Бурденка (1982), академік АМН СРСР (1974–1991), академік РАМН (1991), академік АН України (1992), академік і член Президії АМН України (1993), директор Українського науково-дослідного інституту нейрохірургії (1964–1993); завідувач кафедрою нейрохірургії Українського державного медичного інституту (1986–1993).

Закінчив евакуйований в Челябінськ Київський медичний інститут (1942). Учасник Великої Вітчизняної війни (1942–1945), пройшов бойовий шлях від Москви до Берліна. З 1946 по 1949 р. — аспірант нейрохірургічної клініки Київського психоневрологічного інституту, з 1949 по 1950 роки послідовно працював на посадах: ст.н.с., зав. оргметодвідділом, а з часу реорганізації Київського психоневрологічного інституту в НДІ нейрохірургії (вересень 1950) — зав. відділенням дитячої нейрохірургії (1950–1951), зам. директора з наукової роботи (1951–1964), канд. мед. наук (1949).

У 1963 р. захистив докторську дисертацію «Пухлини головного мозку у дітей (клінічні особливості, діагностика та лікування)».

Основні напрямки наукової діяльності: нейроонкологія, судинна патологія головного мозку, нейрохірургія дитячого віку, нейротравма, функціональна і відновна нейрохірургія, удосконалення нейрохірургічної служби в Україні.

Автор 424 наукових робіт, з них монографій — 23, винаходів — 23. Один з основоположників нейрохірургії в Україні. Засновник нейрохірургічної школи в Україні. Під його керівництвом виконані 30 докторських і 52 кандидатських дисертацій. Головний нейрохірург МОЗ України. Голова Українського наукового товариства нейрохірургів. Нейрохірург вищої категорії, Відмінник охорони здоров'я (1963). Нагороджений 10 орденами (5 з них бойові) і 15 медалями, зокрема, медаллю «Золота Зірка Героя Соціалістичної Праці».

З 1954 по 1957 р. завідувачем НОВ був Юрій Миколайович Квітницький-Рижов — вчений глибокого плану, український гістолог, патоморфолог, ембріолог.

У 1945 р. закінчив Київський медичний інститут, де і почалась (на кафедрі гістології та ембріології) його наукова, практична та викладацька діяльність. Перші дослідження присвячені

проблемам раннього онтогенезу людини, зокрема, видам розвитку нервової системи.

З 1953 по 1963 р. працював старшим науковим співробітником лабораторії патоморфології Київського НДІ нейрохірургії. Протягом багатьох років вивчав морфологічні аспекти проблеми набряку головного мозку. В 1964 р. захистив докторську дисертацію «Морфологічна характеристика набряку і набухання головного мозку». Його перу належать 2 монографії та серія статей, присвячених загальним історико-науковим проблемам, а також творчості видатних вчених-медиків. Під його керівництвом виконані 3 докторських і 5 кандидатських дисертацій.

Цікаві факти з біографії Юрія Миколайовича Квітницького-Рижова. В різних часописах 80–90-х років минулого сторіччя друкували його статті, присвячені історії медицини, якою він захоплювався: «Киевские некрополи в историко-медицинском аспекте (к 1500-летию Киева)», «Увековечивание памяти выдающихся медиков в УССР». Юрій Миколайович був також ініціатором створення «Киевского дворянского собрания», яке з'явилося у вересні 1992 р. у Києві.

З 1957 по 1959 р. керівником НОВ був Яків Ісаакович Файнзільбер, к.м.н., 1901 р. народження, нейрохірург, один з кадрових працівників Інституту. Почав роботу у 1940 р., в період зародження при Київському психоневрологічному інституті нейрохірургічного відділу.

В період Великої Вітчизняної війни Я.І. Файнзільбер перебував на фронтах, в кінці 1945 року повернувся після демобілізації на роботу в Інститут, брав активну участь в організації роботи нейрохірургічної клініки.

Закінчив Київський медичний інститут (1925). Свою лікарську хірургічну діяльність почав з 1925 р., з 1936 р. спеціалізувався по нейрохірургії під керівництвом професорів Юкельсона і Бабицького. В біографії Я.І. Файнзільбера є цікавий факт: з листопада 1936 до

Ю.М.Квітницький-Рижов

Я.І.Файнзільбер

червня 1941 р. він був завідувачим медичним сектором Українського Союзу кас взаємного страхування та взаємодопомоги промкооперації «Укрпромсоюзкас», організації, що була свого роду попередником страхової медицини.

Робота в спеціалізованих госпіталях у військовий час дала йому можливість поповнити знання і досвід з хірургії нервової системи.

Виконана і захищена в 1947 р. дисертація на здобуття вченого ступеня кандидата медичних наук «Хірургічне лікування вогнепальних поранень хребта і спинного мозку» відображає його досвід військового часу і дослідницькі пошуки. Автор 37 наукових робіт з нейротравматології. Нагороджений 2 орденами і 3 медалями.

З 1959 р. завідувачим НОВ Київського НДІ нейрохірургії був к.м.н. Марк Карлович Хорец-Бротман, 25.04.1908 р. народження. Це один з досвідченіших київських невропатологів, випускник Київського медичного інституту (1931), учасник Великої Вітчизняної війни, спеціалізувався по неврології, працював спочатку у практичній охороні здоров'я, а з 1932 р. — в клінічній і дослідницькій галузі по цій спеціальності. У 1939 р. закінчив аспірантуру по неврології при Київському інституті вдосконалення лікарів, в січні 1941 р. захистив дисертацію на здобуття вченого ступеня канд. мед. наук. У 1947 р. ВАК Міністерства вищої освіти СРСР присвоїла йому звання ст. наук. співроб. за фахом неврологія. Оприлюднив 53 наукові праці.

Спеціалізувався спочатку у галузі клінічної вегетології та нейротравматології, з 1959 р. — хірургічної патології периферичної нервової системи, вивчав проблему дискогенних захворювань. Відмінник охорони здоров'я, ветеран праці, нагороджений 2 орденами і 12 медалями.

Основні напрямки наукової діяльності: вертебрологія, больовий синдром, організація нейрохірургічної служби. Автор 85 наукових робіт, 5 монографій.

М.К.Хорец-Бротман

На той час нейрохірургія стала самостійною галуззю охорони здоров'я України, оформилася структура мережі нейрохірургічної служби. Практично в усіх областях (переважно на базах обласних багатопрофільних лікарень) були відкриті нейрохірургічні відділення, встановлена посада головного фахівця-нейрохірурга при обласних управліннях охорони здоров'я. У службі була забезпечена виїзна невідкладна нейрохірургічна допомога, яку надавали кваліфіковані фахівці, більшість з них підготовлені в Інституті нейрохірургії і на кафедрі нейрохірургії Київського інституту вдосконалення лікарів. Широко практикувалися інструктивні доповіді провідних наукових співробітників Інституту на обласних науково-практичних конференціях. На робочих місцях в клініках і лабораторіях Інституту підготовлено багато фахівців — хірургів, травматологів, рентгенологів, офтальмологів, невропатологів, представників інших основних суміжних спеціальностей. Налагоджене систематичне видання і впровадження в практику методичних рекомендацій, основаних на результатах наукових досліджень, проведених по основних напрямках нейрохірургії — нейротравматології, нейроонкології, судинної церебральної патології, і за всім цим велика, копійка праця співробітників НОВ, які внесли значний внесок у розвиток нейрохірургії.

У 1977 р. НОВ очолив доктор мед. наук Павло Олексійович Пронзєлев. Закінчив Київський медичний інститут (1945). Викладач хірургії в Київському військовому медичному училищі (1945–1948). З 1948 р. працював в Українському НДІ нейрохірургії: клінічний ординатор (1948–1951), м. н. с. відділення нейроонкології (1953–1955), ст. н. с. відділення дитячої нейрохірургії (1955–1957), керівник відділення нейроонкології (1957–1981). Кандидат медичних наук (1953). У 1973 р. захистив докторську дисертацію

П.О.Пронзєлев

М.П.Гук

«Первинні пухлини бічних шлуночків головного мозку». Відмінник охорони здоров'я (1957), нагороджений 5 медалями.

Близько 3 років (1986–1988) посаду завідуючого НОВ займав Микола Петрович Гук — канд. мед. наук (1966), ст. наук. співроб. (1966).

Закінчив Київський медичний інститут з відзнакою (1953). Працював в Українському НДІ нейрохірургії: лікар-науковий співробітник (1953–1965), ст. н. с. (1966), головний лікар Інституту (1966–1972), головний хірург Інституту, завідуючий НОВ. Нейрохірург вищої категорії, Відмінник охорони здоров'я. Нагороджений 2 медалями. Автор 42 наукових робіт.

З 1989 р. посаду завідуючого НОВ обійняв доктор мед. наук Ярослав Володимирович Пацко.

Закінчив Київський медичний інститут (1961). З 1961 р. працює в Українському НДІ нейрохірургії: лікар-науковий співробітник (1961–1964), м. н. с. (1964–1972). Працював асистентом кафедри нейрохірургії Київського інституту вдосконалення лікарів (1972–1974, 1985–1989), у 1974–1985 рр. — ст. н. с. Інституту нейрохірургії. Кандидат медичних наук (1968). У 1987 р. захистив докторську дисертацію «Аденоми гіпофізу із великим екстракелярним поширенням (діагностика і хірургічне лікування)». Нейрохірург вищої категорії, Відмінник охорони здоров'я (1972). Основні напрямки наукової діяльності: нейроонкологія, мікронейрохірургія, організація нейрохірургічної допомоги. Автор 58 наукових робіт, двох винаходів, 8 рацпропозицій.

Ярослав Володимирович очолив НОВ у важкі часи — в період докорінної зміни суспільно-політичної та економічної формації, за відсутності стабільності йому вдалося не тільки не втратити зв'язки з нейрохірургічними закладами України, а навіть сприяти збільшенню мережі нейрохірургічної служби України. У 1993 р. у Києві відбувся I з'їзд нейрохірургів

Я.В.Пацко

України, в Оргкомітеті якого активну участь брали спіробітники НОВ канд. мед. наук М.А. Сапон, В.М. Скуратов, А.М. Никифорова, Н.Б. Павловська. За безпосередньої участі Ярослава Володимировича Пацко як організатора відбулися науково-практичні конференції нейрохірургів та семінари-наради Головних нейрохірургів у Києві (1994), Дніпропетровську (1994), Ужгороді (1995), Львові (1996), Донецьку (1997), Луганську (1999), Івано-Франківську/Яремче (2000), а також II з'їзд нейрохірургів України в Одесі у 1998 р.

Саме під керівництвом Я.В. Пацко у 1994–1995 рр. нейрохірургічні відділення України пройшли ліцензування на відповідність вимогам якості надання нейрохірургічної допомоги населенню України.

Поєднуючи наукову діяльність онколога і роботу організатора нейрохірургічної допомоги, Я.В. Пацко проводив також епідеміологічні дослідження в нейроонкології.

В.М.Скуратов

*Науково-організаційний відділ в 1995 р.
Зліва направо: Н.Б.Павловська, М.А.Сапон, А.М.Никифорова,
С.Д.Мордвінцева, Я.В.Пацко*

З 2001 р. НОВ очолив канд. мед. наук Микола Анатолійович Сапон.

Закінчив Київський медичний інститут (1977). З 1977 р. працює в Інституті нейрохірургії: співробітник клініки функціональної нейрохірургії (1982–1986), лікар-нейрохірург клініки відновної нейрохірургії (з 1988 р.). З 1986 по 1988 р. працював в Міністерстві охорони здоров'я на посаді інспектора Головного управління науково-дослідних робіт. Нейрохірург вищої категорії. У 1992 р. захистив кандидатську дисертацію «Эффективность стереотаксических операций в лечении экстрапирамидных гиперкинезов у больных различных возрастных групп».

Основні напрямки наукової діяльності: функціональна нейрохірургія, відновна нейрохірургія, хірургічне лікування невгамовного больового

синдрому. Автор 57 наукових робіт, 7 винаходів, 9 рацпропозицій.

З 1993 р. відповідальний секретар Української Асоціації Нейрохірургів. З 1995 р. відповідальний секретар «Українського нейрохірургічного журналу». У 1997–2000 рр. був секретарем експертної ради з клінічної медицини (хірургічні хвороби) Вищої атестаційної комісії України.

В Одесі у 2001 р. на дуже високому рівні пройшов III міжнародний з'їзд нейрохірургів країн Причорномор'я. У Конгресі взяли участь 267 нейрохірургів і представників суміжних спеціальностей (травматологів, невропатологів, педіатрів), в тому числі 230 представників медичної спільноти України та 37 лікарів з Росії, Румунії, Молдови, Білорусі, Узбекистану, США та Туреччини.

Відпрацьований певний стиль проведення подібних заходів. Під час проведення чергового з'їзду чи конференції визначається час та місце проведення наступного заходу. В подальшому безпосередню підготовку до його проведення бере на себе приймаюча сторона, а координаційну, інформаційну та видавничу діяльність здійснює НОВ. Під керуванням М.А. Сапона проведені науково-практичні конференції у Житомирі/Дениші (2002), Миргороді (2003), Харкові (2004), а також III з'їзд нейрохірургів України (Алушта, 2003). З'їзд в Алушті був досить представницький (351 делегат та 73 супроводжуючі особи з України, Росії, Білорусі, США, Грузії, Вірменії, Азербайджану, Молдови, Литви), його підготовка та проведення потребували чимало фінансових, а також емоційних, фізичних витрат. З'їзд проведений на високому рівні і в цьому неабияка заслуга співробітників

М.А.Сапон

відділу А.М. Никифорової, А.В. Кліщевської, Г.Є. Читаєвої, О.О. Гузь, С.Д. Мордвінцевої.

НОВ також координує роботу курсів інформації та стажування лікарів на базі Інституту. Щорічно на цих курсах з різних напрямків нейрохірургії та суміжних спеціальностей навчаються близько 20 лікарів, які впроваджують одержані знання та навички в лікувальних закладах України. Куратором цього напрямку діяльності НОВ є А.В. Кліщевська.

НОВ співпрацює з Національним виставковим центром, де щорічно проводяться семінари з питань досягнень нейрохірургічної науки та впровадження їх в практичну медицину.

В структуру НОВ входить відділ медичної статистики. Медичний статистик Надія Василівна Федоренко забезпечує поточну статистичну звітність Інституту нейрохірургії, а лікар-статистик Анна Миколаївна Никифорова збирає звіти про діяльність нейрохірургічних закладів України, складає загальний звіт, готує аналітичні огляди про стан та тенденції розвитку нейрохірургічної служби в Україні. Сьогодні мережа нейрохірургічної служби України включає 115 нейрохірургічних відділень та інших відділень, в складі яких є нейрохірургічні ліжка, загальна кількість 3907 ліжок. У цих відділеннях працюють майже 700 нейрохірургів, які щорічно надають спеціалізовану допомогу більш ніж 90000 хворим, зокрема більш ніж 50000 — з черепно-мозковою травмою, близько 6000 — з онкологічними захворюваннями ЦНС, понад 5000 — з судинною патологією ЦНС. Щорічно в Україні оперують близько 40000 хворих з приводу нейрохірургічної патології.

НОВ бере участь у заходах АМН та МОЗ України щодо перевірки та ліцензування установ мережі нейрохірургічної служби України. У 2004 р. здійснено аналіз діяльності нейрохірур-

гічних відділень щодо їх відповідності сучасним вимогам якості надання нейрохірургічної допомоги населенню України з приводу окремих нейрохірургічних захворювань шляхом проведення перевірок з виїздом комісій до Запорізької, Кіровоградської, Луганської, Миколаївської, Одеської, Харківської областей. Робота нейрохірургічних закладів в цих областях в цілому визнана задовільною.

Окремо слід відзначити участь НОВ у діяльності Української Асоціації Нейрохірургів та видавничій діяльності.

У 1993 р. на I з'їзді нейрохірургів України заснована Українська Асоціація Нейрохірургів (УАН), основною метою діяльності якої є вирішення наукових і практичних проблем в галузі нейрохірургії, правовий захист членів Асоціації. Слід відзначити, що УАН створена і почала активно діяти як одна з перших подібних організацій не тільки в межах України, а й на теренах колишнього СРСР (подібні професійні спільноти нейрохірургів з'явилися в країнах Балтії на півроку пізніше, в Росії — більш ніж через 1 рік).

Одним з пріоритетних напрямків діяльності УАН було її міжнародне визнання. Протягом 2 наступних років співробітники НОВ доклали чимало зусиль, аби УАН була прийнята до Всесвітньої Федерації нейрохірургічних товариств (World Federation Neurosurgical Societies — WFNS) та Європейську Асоціацію нейрохірургічних товариств (European Association Neurosurgical Societies — EANS).

Цій події передувало листування з штаб-квартирами Європейської та Всесвітньої спільнот нейрохірургів. Значущість цієї події важко переоцінити. Українські нейрохірурги були одними з перших в колишньому СРСР, спілка яких була визнана на міжнародному рівні. В

А.В.Кліщевська

Україні УАН була також однією з перших, фахівців-медиків якої прийняли до міжнародної спільноти. За цією подією криються численні запрошення українських нейрохірургів на з'їзди та конференції, листи-звернення з проханням висловити свою думку щодо місця проведення чергових форумів тощо.

На теперішній час УАН об'єднує 617 нейрохірургів у 35 осередках. З 1993 р. під егідою УАН відбулися I Міжнародний з'їзд, 3 з'їзди нейрохірургів України, 12 науково-практичних конференцій, з них 7 — з міжнародною участю.

Сьогодні координаційну діяльність УАН з її осередками та зарубіжними організаціями відповідного профілю також здійснює НОВ.

На початку діяльності УАН її президент Ю.П. Зозуля, віце-президент В.І. Цимбалюк та відповідальний секретар М.А. Сапон розпочали роботу з створення фахового наукового періодичного видання, нагальна потреба в якому відчувалася вже давно. Свого часу на теренах СРСР видавався єдиний фаховий журнал «Вопросы нейрохирургии». Тези конференцій, з'їздів публікували на сторінках збірника «Нейрохірургія» чи в спеціальних збірках, присвячених певній події, тобто, ці видання не були регулярними. З метою вирішення технічної сторони питання у складі НОВ була створена редакція. На той час видання фахового журналу було пов'язане з значними труднощами як технічного, так і фінансового плану. Тому перші номери фахового видання, зареєстрованого в грудні 1995 р. як «Бюлетень Української Асоціації Нейрохірургів» (перший та другий номери), виходили в брошурному форматі, тексти набрані з використанням лінотипних машин, що сьогодні є історичною архаїкою. З третього номера журналу до його створення був залучений співробітник рент-

генологічного відділу Сергій Володимирович Красніков, який згодом передав свої знання з комп'ютерної підготовки журналу до друку А.М. Никифоровій. Журнал набув стандартних розмірів, почав виходити більш регулярно. За період 1995–1999 рр. вийшли друком вісім номерів Бюлетеня.

Згодом дирекцією Інституту редакції журналу було надане окреме приміщення, придбане необхідне обладнання для роботи з підготовки статей до друку. Обов'язки по підготовці журналу покладені на А.М. Никифорову, С.В. Красніков набув статусу консультанта з питань верстки та дизайну видання, а також у його компетенції технічне обслуговування редакційного устаткування. З дня заснування нейрохірургічного фахового видання його головним редактором є Юрій Панасович Зозуля, заступником головного редактора — Віталій Іванович Цимбалюк, відповідальним секретарем — Микола Анатолійович Сапон.

Виняткове піклування про фахове періодичне видання з боку дирекції Інституту дало свої наслідки. Сьогодні часопис українських нейрохірургів за якістю видання не поступається кращим зразкам наукової періодики як в Україні, так і за її межами. Ще 1997 р. були здійснені перші спроби кольорового друку. У теперішній час «Український нейрохірургічний журнал» є повнокольоровим виданням з високою якістю друку, на його сторінках публікуються проблемні статті, огляди, результати оригінальних досліджень, фрагменти дисертаційних робіт, короткі повідомлення з практики та інші матеріали, що висвітлюють стан нейрохірургічної науки і практики та суміжних медико-біологічних галузей в Україні та за її межами, широко висвітлюється діяльність УАН та зарубіжних нейрохірургічних спільнот. Ставлення редакції до поданих матеріалів здебільшого ґрунтується на міжнародних стандартах фахових медико-біологічних журналів. Однією з таких норм є, крім обов'язкового спеціального та літературного редагування, публікація коментарів до наукових статей.

Крім журналу, який виходить 4 рази на рік, на редакцію покладена переддрукарська підготовка матеріалів з'їздів, конференцій, нарад, а також інших видань, пов'язаних з нейрохірургією (монографії, біографічні довідники, видання, присвячені ювілею визначних нейрохірургів, тощо).

З дня створення журналу вийшло друком 28 номерів (з них під назвою «Бюлетень Української Асоціації Нейрохірургів» — 8, «Український нейрохірургічний журнал» — 20), 15 методичних рекомендацій, 2 монографії, 4 збірника матеріалів з'їздів.

*Співробітники редакції «Українського нейрохірургічного журналу»
А.М.Никифорова, С.В.Красніков. 2005 рік*

**Научно-организационный отдел
Института нейрохирургии им. акад. А.П.
Ромоданова АМН Украины**

Пацко Я.В., Сапон Н.А., Никифорова А.Н.

Основные направления и формы работы организационно-методического отдела (ОМО) Института нейрохирургии им. акад. А.П. Ромоданова АМН Украины постоянно совершенствовались и изменялись по мере повышения организационной роли Института в развитии нейрохирургической медицинской помощи населению Украины. При участии ОМО создана развитая сеть нейрохирургических отделений во всех областях и многих больших городах Украины, успешно действует система подготовки научно-педагогических кадров и высококвалифицированных специалистов смежных медицинских отраслей в рамках постоянно действующих курсов стажировки и информации.

Осуществляется ежегодный анализ показателей деятельности нейрохирургических отделений Украины. Разработаны рекомендации по развитию специализированной нейрохирургической помощи населению Украины. Налажено эффективное внедрение важнейших результатов научных разработок Института: издаются тематические научные сборники, методические рекомендации и информационные письма, систематически проводятся научные конференции, съезды, научно-практические семинары нейрохирургов Украины.

В состав ОМО входит редакция «Українського нейрохірургічного журналу». Со дня его создания в 1995 г. Вышли в свет 28 номеров (из них под названием «Бюлетень Української Асоціації Нейрохірургів» — 8, «Український нейрохірургічний журнал» — 20), 15 методических рекомендаций, 2 монографии, 4 сборника материалов съездов.

**The Scientific organizing department of
Institute of neurosurgery named after acad.
A.P. Romodanov of Academy of medical
sciences of Ukraine**

Patsko Ya.V., Sapon N.A., Nikiforova A.N.

The main trends and forms of the Scientific organizing department activity of Institute of neurosurgery named after acad. A.P. Romodanov of Academy of medical sciences of Ukraine changed and have been perfected all the time as the Institute's organizing role in neurosurgery service development increased. The Scientific organizing department took an active part in neurosurgical clinical departments wide net creation in all regions and many cities of Ukraine; the educational and professional training system for neurosurgeons and other doctors and medical students works successfully in a frame of training and information courses.

Every year the neurosurgical clinical departments activity is analyzed. The recommendations for specialized neurosurgical help are developed. The effective establishment of Institute scientific projects is arranged: scientific theme collections, methodical recommendations and informative letters are published, scientific conferences, congresses, scientific-practical seminars of Ukrainian neurosurgeons are held systematically.

The editorial office of «Ukrainian neurosurgical journal» is in a structure of Scientific organizing department. From its establishment in 1995 28 editions of the journal were published (8 of them under the title «Bulletin of Ukrainian association of neurosurgeons» and 20 numbers of «Ukrainian neurosurgical journal»), also 15 methodical recommendations, 2 monographies and 4 collections of Congress materials.

Автори висловлюють щирю подяку

проф. Педаченко Є.Г. за надані матеріали із сімейного архіву, а також Мордвінцевій С.Д. та співробітникам архіву Інституту нейрохірургії — за допомогу під час підготовки статті